

PRACE NAUKOWE

Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu

RESEARCH PAPERS

of Wrocław University of Economics

Nr 380

Unia Europejska w 10 lat po największym rozszerzeniu

Redaktorzy naukowi
Ewa Pancer-Cybulska
Ewa Szostak

Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu
Wrocław 2015

Redaktor Wydawnictwa: Teresa Zielińska
Redaktor techniczny i korektor: Barbara Łopusiewicz
Łamanie: Adam Dębski
Projekt okładki: Beata Dębska

Informacje o naborze artykułów i zasadach recenzowania znajdują się
na stronach internetowych Wydawnictwa
www.pracnaukowe.ue.wroc.pl
www.wydawnictwo.ue.wroc.pl

Kopiowanie i powielanie w jakiegokolwiek formie
wymaga pisemnej zgody Wydawcy

© Copyright by Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu
Wrocław 2015

ISSN 1899-3192
ISBN 978-83-7695-439-4

Wersja pierwotna: publikacja drukowana

Druk i oprawa:
EXPOL, P. Rybiński, J. Dąbek, sp.j.
ul. Brzeska 4, 87-800 Włocławek

Spis treści

Wstęp.....	11

Część 1. Procesy rozwojowe krajów i regionów Europy – konwergencja czy dywergencja?

Jan Borowiec: Konwergencja regionalna w Unii Europejskiej.....	15
Leszek Cybulski: Dywergencja rozwoju regionalnego w krajach UE po 2000 roku a polityka spójności.....	26
Zofia Hasińska: Regionalne zróżnicowanie zmian zatrudnienia w Polsce w okresie integracji europejskiej	39
Jarosław M. Nazarczuk: Kryzys gospodarczy a zróżnicowanie regionalne w UE.....	50
Pasquale Tridico: Ten years after the accession of Central and Eastern Europe countries in the EU: evaluation in comparison to the transition in former Soviet Republic.....	60
Zhanna Tsaurkubule, Alevtina Vishnevskaja: Some aspects of economic development of the Latvian market during 10 years of its membership in the European Union.....	82
Dilara Usmanova: Enhancement of the methodological and systematic founda- tion for monitoring socio-economic developments in Latvian regions..	94
Agnieszka Wojewódzka-Wiewiórska: Zmiany poziomu rozwoju społecz- no-ekonomicznego powiatów w Polsce a pozyskiwanie środków z UE....	102

Część 2. Polityka spójności społecznej, gospodarczej i terytorialnej jako narzędzie rozwoju Unii Europejskiej

---

Wojciech Bożek: Znaczenie i wysokość środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej jako kategorii środków publicznych.....	117
Krystian Heffner, Piotr Gibas: Polityka spójności UE a obszary funkcyjnal- ne centrów regionalnych w Polsce.....	127
Natalia Konopińska: Polityka spójności a obszary górskie na przykładzie programu „Alpine Space”.....	139
Joanna Kudelko: Nowy model europejskiej polityki spójności i jego możli- we konsekwencje dla rozwoju społeczno-gospodarczego w Polsce.....	150
Marek Pieniążek, Dominika Rogalińska: Statystyka publiczna w procesie monitorowania wymiaru terytorialnego polityki spójności	158

Magdalena Pronobis: Fundusze strukturalne w roli kapitału wysokiego ryzyka: skala i przesłanki interwencji.....	166

Część 3. Beneficjenci polityki spójności

Adam A. Ambroziak: Prawne i ekonomiczne aspekty pomocy regionalnej w Polsce po akcesji do UE.....	177
Maria Bucka: Rozwój małych i średnich przedsiębiorstw w okresie realizacji polityki spójności w 2007-2013	189
Barbara Kryk: Rozwój przedsiębiorczości kobiet w Polsce jako wyraz realizacji unijnej polityki równości	197
Paweł Mańczyk: Opodatkowanie pomocy finansowej z Funduszu Spójności	207
Beata Skubiak: Czy fundusze strukturalne rozwijają województwo zachodniopomorskie?.....	215
Justyna Socińska: Rola i znaczenie Programu Leader w rozwoju obszarów wiejskich w latach 2007-2013 na przykładzie województwa opolskiego ..	225
Piotr Szamrowski, Adam Pawlewicz: Praktyczne aspekty wdrażania podejścia Leader na przykładzie Lokalnych Grup Działania i Lokalnych Grup Rybackich funkcjonujących w województwie warmińsko-mazurskim.....	233
Katarzyna Tracz-Krupa: Analiza wpływu Europejskiego Funduszu Społecznego na rozwój zasobów ludzkich w Polsce	245
Anna Tutak: Zmiany w podejściu do świadczenia usług szkoleniowych w ramach EFS w latach 2004-2013	256
Magdalena Wojarska, Izabela Zabielska: Samorząd lokalny jako beneficjent funduszy unijnych (na przykładzie gmin województwa warmińsko-mazurskiego)	266

Część 4. Wiedza i innowacje a polityka spójności Unii Europejskiej

---

Małgorzata Dziembala: Wspieranie inteligentnych specjalizacji regionów w Unii Europejskiej w warunkach globalizacji	279
Dorota Kwiatkowska-Ciotucha: Programy rozwojowe uczelni szansą wzbogacenia oferty i podniesienia jakości kształcenia w polskich szkołach wyższych	289
Dorota Murzyn: Innowacyjność w polityce spójności Unii Europejskiej.....	301
Aleksandra Nowakowska: Inteligentne specjalizacje regionalne – nowa idea i wyzwanie dla polityki regionalnej	310
Agata Surówka: Innowacyjność województw Polski Wschodniej na tle kraju	319

Nataliya Tyuleneva, Anastasia Lisnyak: Social and economic development of regions based on cluster programs: European and Russian experience .	327
Monika Zadrożniak: Wyrównywanie szans edukacyjnych w ramach polityki spójności jako kierunek poprawy jakości życia mieszkańców obszarów wiejskich w Polsce	334

Część 5. Problemy rozwoju regionalnego

Bernadeta Baran: Terytorialne odniesienie działań rozwojowych w Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego	345
Aranka Ignasiak-Szulc, Ireneusz Jaźwiński: Pozycja ustrojowa samorządu województwa w kontekście jego roli w polityce rozwoju w Polsce	356
Łukasz Olipra: Dostępność usług transportu lotniczego jako czynnik lokalizacji inwestycji zagranicznych na Dolnym Śląsku.....	368
Ewa Pancer-Cybulska: Europejskie Ugrupowania Współpracy Terytorialnej (EUWT) w pakiecie legislacyjnym na okres programowania 2014-2020	383
Ewa Szostak: Umowa Partnerstwa a Regionalny Program Operacyjny dla Dolnego Śląska na lata 2014-2020	394
Paweł Wacek: Rozwój gospodarczy a systemy transportowe regionów Polski.....	406
Alicja Zakrzewska-Półtorak: Wybrane aspekty rozwoju społeczno-gospodarczego i przestrzennego województwa dolnośląskiego po wejściu do Unii Europejskiej.....	416

Część 6. Rozwój społeczno-gospodarczy w Europie i problemy integracji

---

Iwo Augustyński: Struktura zadłużenia firm polskich na tle wybranych krajów europejskich na tle kryzysu z 2008 roku	429
Tetiana Girchenko: Formation of competitiveness of Ukrainian banks under the influence of foreign capital	443
Zbigniew Jurczyk, Barbara Majewska-Jurczyk: Model ochrony konsumentów w Unii Europejskiej	453
Danuta Kabat-Rudnicka: Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego RP w kluczowych kwestiach integracji europejskiej. Uwagi na marginesie polskiego członkostwa w Unii Europejskiej	465
Lidia Kłos: Rzeczowy wymiar polityki spójności w rozwoju branży wodno-kanalizacyjnej w Polsce	472
Zbigniew Mikołajewicz: Bezpieczeństwo energetyczne w polityce spójności Unii Europejskiej	481

Danuta Milaszewicz: Jakość rządzenia a rozwój społeczno-gospodarczy w krajach UE	491
Anna Nowak, Katarzyna Domańska: Konkurencyjność rolnictwa Polski Wschodniej w aspekcie zrównoważonego rozwoju.....	501
Zhanna Tsaurkubule: Improving social policy of Latvia as a factor of sustainable development of the state.....	510
Grażyna Węgrzyn: Zmiany strukturalne na rynku pracy – modernizacja czy stagnacja?	525

Summaries

Jan Borowiec: Regional convergence in the European Union	25
Leszek Cybulski: Divergence of regional development in the EU after 2000 and Cohesion Policy.....	38
Zofia Hasińska: Regional differentiation of changes in employment in Poland in the period of EU integration.....	49
Jarosław M. Nazarczuk: Economic crisis and regional inequalities in the European Union.....	59
Pasquale Tridico: Dziesięć lat po przystąpieniu krajów centralnej i wschodniej Europy do Unii Europejskiej: porównanie z przemianami w byłym Związku Radzieckim	81
Zhanna Tsaurkubule, Alevtina Vishnevskaja: Wybrane aspekty rozwoju ekonomicznego rynku Łotwy w ciągu dziesięciu lat jej członkostwa w Unii Europejskiej.....	93
Dilara Usmanova: Udoskonalanie metodologicznej i systematycznej organizacji monitorowania rozwoju społeczno-ekonomicznego regionów łotewskich.....	101
Agnieszka Wojewódzka-Wiewiórska: Districts changes in the socio-economic development level in Poland and obtaining EU funds.....	113
Wojciech Bożek: Significance and amount of funds from the budget of the European Union as a category of public resources.....	126
Krystian Heffner, Piotr Gibas: EU cohesion policy and functional areas of regional centres in Poland	135
Natalia Konopińska: “Alpine Space Programme” as an example of implementation of cohesion policy in mountain areas	149
Joanna Kudelko: New model of the European cohesion policy and its implications for social and economic development in Poland.....	157
Marek Pieniążek, Dominika Rogalińska: Public statistics in the process of monitoring of territorial dimension of cohesion policy.....	165
Magdalena Pronobis: Structural funds as venture capital: scale and conditions for intervention.....	174

Adam A. Ambroziak: Legal and economic aspects of regional state aid in Poland after the accession to the EU	188
Maria Bucka: Development of small and medium-sized enterprises during the implementation of cohesion policy in 2007-2013	196
Barbara Kryk: Development of women's entrepreneurship in Poland as a form of EU policy implementation of gender equality and employment ...	206
Paweł Mańczyk: Taxation of the financial assistance from the Cohesion Fund	214
Beata Skubiak: Do the structural funds develop Western Pomerania?	224
Justyna Socińska: Role and importance of Leader in the development of rural areas in 2007-2013 on the example of the Opole Voivodeship	232
Piotr Szamrowski, Adam Pawlewicz: The practical aspects of the implementation of the LEADER approach on the example of the LAGs and Fisheries Local Action Groups operating in the Warmia and Mazury Voivodeship	243
Katarzyna Tracz-Krupa: Analysis of the European Social Fund impact on the human resource development in Poland	255
Anna Tutak: Changes in approach to training programs conducted under Europejski Fundusz Społeczny fund in years 2004-2013	264
Magdalena Wojarska, Izabela Zabielska: Local government as a beneficiary of EU funds (on the example of the municipalities of the Warmia and Mazury Voivodeship)	275
Małgorzata Dziembala: Supporting of smart specialization of regions in the European Union in a globalized market	288
Dorota Kwiatkowska-Ciotucha: Development programs of universities as an opportunity for developing educational offer and improving the quality of teaching at Polish universities	300
Dorota Murzyn: Innovativeness in EU cohesion policy	309
Aleksandra Nowakowska: Regional smart specializations – a new idea and a challenge for regional policy	318
Agata Surówka: Innovativeness of Eastern Poland voivodeships compared with other regions	326
Nataliya Tyuleneva, Anastasia Lisnyak: Rozwój społeczno-gospodarczy regionów na podstawie programów klastrowych: doświadczenia Unii Europejskiej i Rosji	333
Monika Zadrożniak: Equalization of educational opportunities within the framework of cohesion policy as a way to improve the quality of life for residents of rural areas in Poland	342
Bernadeta Baran: Territorial dimension in the development strategy for the Lower Silesian Voivodeship	355

Aranka Ignasiak-Szulc, Ireneusz Jaźwiński: Legal status of voivodeship self-government in the context of its role in the development policy in Poland	367
Lukasz Olipra: Accessibility of the air transport services as a determinant of foreign investments location in Lower Silesia.....	381
Ewa Pancer-Cybulska: European Groupings of Territorial Cooperation (EGTC) in the legislative package for the 2014-2020 programming period.....	393
Ewa Szostak: Partnership Agreement and Regional Operational Program for Lower Silesia for the years 2014-2020.....	405
Paweł Wacek: Economic development and Polish transportation systems.....	415
Alicja Zakrzewska-Półtorak: Selected aspects of socio-economic and spatial development of Lower Silesian voivodeship after joining the European Union	426
Iwo Augustyński: Comparison of the debt structure of Polish companies with selected EU member countries against the background of the financial crisis from 2008.....	442
Tetiana Girchenko: Kształtowanie się konkurencyjności banków ukraińskich pod wpływem obcego kapitału.....	452
Zbigniew Jurczyk, Barbara Majewska-Jurczyk: Model of consumer protection in the European Union.....	464
Danuta Kabat-Rudnicka: Polish Constitutional Court's jurisdiction on the key issues of the European integration. Remarks on Poland's membership in the European Union.....	471
Lidia Kłos: Material dimension of cohesion policy in the development of the water-sewage industry in Poland.....	480
Zbigniew Mikołajewicz: Energy security in the cohesion policy of the European Union.....	490
Danuta Miłaszewicz: Governance quality vs. socio-economic development in the European Union.....	500
Anna Nowak, Katarzyna Domańska: Sustainable development approach in agriculture competitiveness of Eastern Poland	509
Zhanna Tsaurkubule: Poprawa polityki społecznej Łotwy jako czynnik zrównoważonego rozwoju państwa.....	524
Grażyna Węgrzyn: Structural changes in the labour market – modernisation or stagnation?.....	534

Aranka Ignasiak-Szulc

Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

Ireneusz Jaźwiński

Uniwersytet Szczeciński

POZYCJA USTROJOWA SAMORZĄDU WOJEWÓDZTWA W KONTEKŚCIE JEGO ROLI W POLITYCE ROZWOJU W POLSCE

Streszczenie: W ostatnich latach, wobec koordynacji polskiej polityki rozwoju z polityką spójności Unii Europejskiej, ważnym jej elementem stało się pobudzenie endogenicznych czynników wzrostu oraz korygowanie poziomu różnicowań regionalnych. Część z tych zadań powierzono władzom samorządowym. Celem artykułu jest ukazanie pozycji ustrojowej samorządu województwa w kontekście jego roli w polityce rozwoju w Polsce. Przedstawiono w nim uwarunkowania decentralizacji regionalnej oraz miejsce samorządu województwa w systemie instytucjonalnym polityki rozwoju, szczególnie w kontekście koordynacji polityki samorządu województwa i polityki prowadzonej na szczeblu krajowym. Zasady podziału środków z funduszy strukturalnych przyjęte dla nowej perspektywy budżetowej UE na lata 2014-2020 oznaczać będą dalszą decentralizację procesu zarządzania polityką rozwoju w Polsce.

Słowa kluczowe: samorząd województwa, decentralizacja, polityka rozwoju, polityka regionalna.

DOI: 10.15611/pn.2015.380.33

1. Wstęp

Reforma administracyjno-samorządowa, która weszła w życie 1 stycznia 1999 r., spowodowała głębokie przekształcenia w systemie administracji publicznej. Przebudowany został układ terytorialny Polski, m.in. utworzono 16 województw o dualnym charakterze: rządowym i samorządowym. Administrację publiczną w województwie wykonują obecnie dwa ogniwa władzy:

- administracja rządowa odpowiada za realizację polityki rządu i składa się zasadniczo z wojewody sprawującego władzę administracji ogólnej oraz z organów administracji niezespólonej;
- administracja samorządowa województwa odpowiada za rozwój cywilizacyjny i gospodarczy regionu, a tworzą ją sejmik województwa oraz zarząd województwa na czele z marszałkiem.

W ujęciu uznanym już za tradycyjne regionalną politykę społeczno-gospodarczą prowadzoną przez samorząd województwa nazwano polityką intraregionalną (lub wewnątrzregionalną). Wykorzystując ujęcie W. Kosiedowskiego odnoszące się do tej polityki, można stwierdzić, że regionalna polityka społeczno-gospodarcza to „całościowa polityka społeczno-gospodarcza prowadzona w danym regionie przez właściwe podmioty regionalne” [Kosiedowski 1998]. Przyjmuje się, że w najszerszym podejściu podmiotem regionalnej polityki społeczno-gospodarczej powinno być aktywne społeczeństwo. W praktyce politykę kształtują władze publiczne (państwo, ich organy) i inne podmioty, np. organizacje społeczne. Należy podkreślić, że w regionalnej polityce społeczno-gospodarczej w Polsce decydującą rolę odgrywają właśnie podmioty samorządowe, w szczególności samorządy województw.

Celem artykułu jest przedstawienie pozycji ustrojowej samorządu województwa w kontekście jego roli w polityce rozwoju w Polsce. Jak zauważył Z. Niewiadomski, „samorząd wojewódzki zajmuje w państwie miejsce szczególne. Jest kreatorem rozwoju gospodarczego i przestrzennego w wymiarze regionalnym. Jest podstawowym ogniwem absorpcji środków pomocowych UE. Od tego w jakiej mierze staje się inkubatorem przedsiębiorczości i innowacyjności zależy rozwój społeczno-gospodarczy kraju” [Niewiadomski 2008].

2. Uwarunkowania decentralizacji regionalnej

Znaczenie samorządu terytorialnego rozpatruje się współcześnie w kontekście doktryny pomocniczości (subsydiarności) oraz konstytucyjnej zasady decentralizacji władzy. Istotą pomocniczości jest takie rozłożenie zadań publicznych, aby państwo jako całość wykonywało tylko te zadania, które nie mogą być realizowane przez samych obywateli lub przez ich wspólnoty czy organizacje [Stec (red.) 2002]. Natomiast decentralizacja oznacza przekazywanie władzy (kompetencji, uprawnień, zadań) podmiotom innym niż administracja państwowa, zwłaszcza podmiotom władzy samorządowej, autonomicznym w stosunku do administracji rządowej. Do warunków decentralizacji można zaliczyć: wyposażenie organu niższego we własne kompetencje, brak hierarchicznego podporządkowania, faktyczną samodzielność organu niższego stopnia, przede wszystkim finansową [Wierzbowski, Wiktorowska 2011].

Funkcjonowanie samorządu terytorialnego opiera się na zasadzie pomocniczości¹ i wiąże się nieodłącznie z decentralizacją władzy publicznej, stąd też jest on określany jako jej instrument [Izdebski 2008]. Racjonalna decentralizacja systemu administracji publicznej zapewnić powinna sprawność działania administracji i sprzyjać zwiększeniu trafności decyzji podejmowanych przez władze regionalne i lokalne, które lepiej znają miejscową specyfikę i działają pod bardziej bezpośrednią kontrolą społeczną. Władze regionalne powinny być odpowiedzialne za dzie-

¹ Por.: preambuła Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej [1997].

dziny, z których inne regiony mogą korzystać tylko w niewielkim stopniu². Przekazywaniu kompetencji podmiotom innym niż administracja państwowa musi jednak towarzyszyć stwarzanie warunków do ich wykorzystania, co wiąże się z rozsądnym przekazywaniem narzędzi warunkujących realizację zadań, w tym udostępnianiem niezbędnych zasobów, zwłaszcza finansowych. W tabeli 1 porównano główne zalety i wady decentralizacji i centralizacji.

Tabela 1. Porównanie głównych zalet i wad centralizacji i decentralizacji

Zalety centralizacji	Zalety decentralizacji
• jednolitość wizji i strategii w skali całej struktury (państwa, organizacji etc.) • integracja i standaryzacja rozwiązań w skali całej struktury (możliwość obniżenia kosztów) • koordynacja poszczególnych aktywności • skuteczna kontrola • możliwość wspierania słabszych	• szybkie zmiany strategii konkurencyjnych w jednostkach niższego szczebla • mniejsze przeciążenie kanałów komunikacyjnych • wyższy poziom motywacji dzięki wyższej odpowiedzialności za wyniki • wzrost innowacyjności • możliwość lepszego zaspokojenia potrzeb lokalnych
Wady centralizacji	Wady decentralizacji
• niska elastyczność – na ogół zbyt wolna reakcja na zmiany zachodzące w poszczególnych strukturach • ryzyko biurokratyzacji centrum, oderwanego od realnych problemów jednostek niższego szczebla • relatywna bierność jednostek niższego szczebla jako rezultat nadmiernej zależności od centrum	• niebezpieczeństwo autonomizacji celów i dezintegracji • problemy z podziałem kompetencji w relacjach z centrum • obniżenie efektywności wskutek dublowania niektórych funkcji (ryzyko wzrostu kosztów) • niebezpieczeństwo utrwalenia istniejącego poziomu rozwoju (silni będą jeszcze silniejsi, słabsi – bez wsparcia zewnętrznego – pozostają w stanie zastoju)

Źródło: [Flejterski, Ziolo 2008].

Decentralizacja bywa rozpatrywana w ścisłym powiązaniu z dekoncentracją³, czyli rozproszeniem polegającym na przekazywaniu władzy podmiotom mającym swe siedziby w terenie, tj. poza ośrodkiem centralnym. Na rysunku 1 przedstawiono trzy rodzaje decentralizacji administracyjnej: dekoncentrację, delegację i dewolucję.

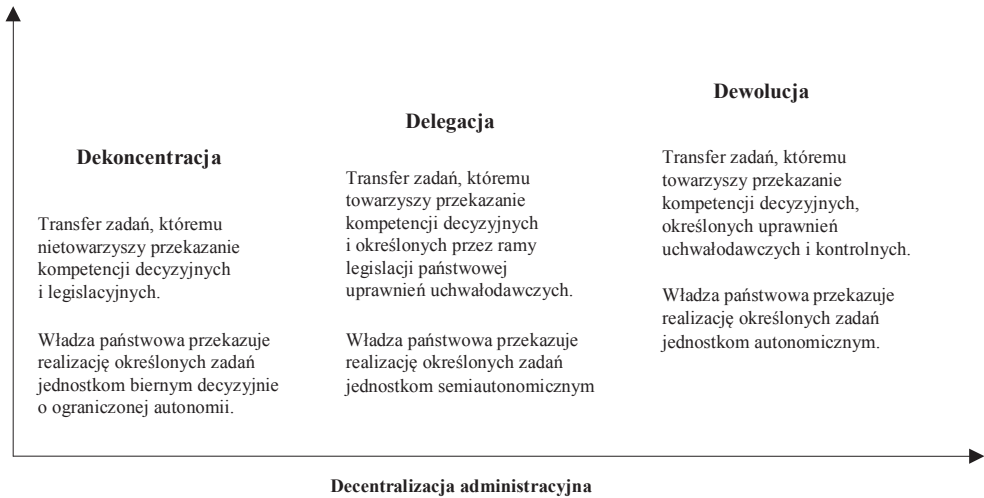
Jednocześnie można wyróżniać trzy podstawowe wymiary decentralizacji⁴:

- zakres funkcji wykonywanych na poziomie lokalnym i regionalnym,

² Zob. [Samuelson, Nordhaus 2002]. Wielu zwolenników ma postulat dotyczący prowadzenia polityki społeczno-gospodarczej, regionalnej i decentralizacji: „tak mało państwa, jak to tylko możliwe, tak dużo samorządu, jak to tylko możliwe” (zob. [Piskozub 1996]).

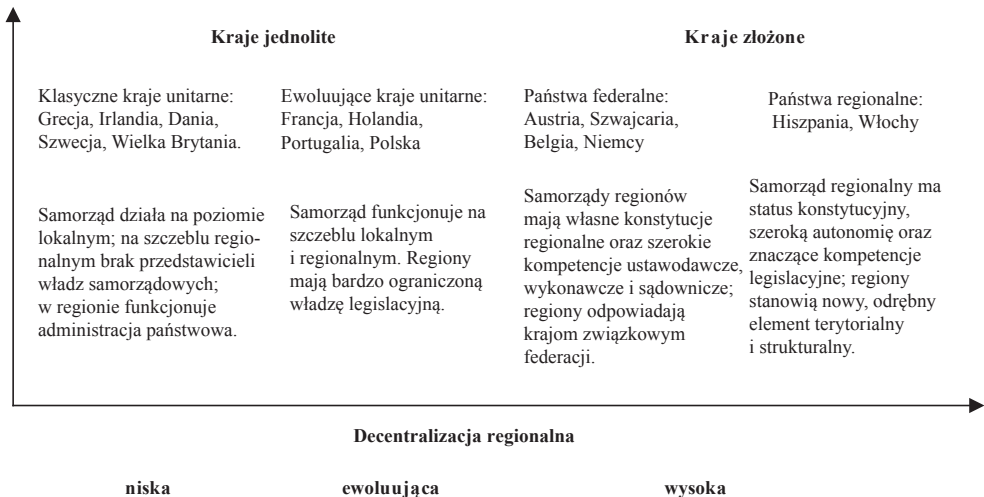
³ Od decentralizacji i dekoncentracji należy odróżniać deregulację, która związana jest z wyłączeniem pewnych spraw spod regulacji administracji publicznej.

⁴ Por. Pickvance C., *Decentralization and democratization in Eastern Europe: a sceptical approach*, referat na konferencję Democratization and decentralization in Central and Eastern Europe, Kraków 1995, za: [Grochowski 1998].

Rys. 1. Rodzaje decentralizacji administracyjnej

Źródło: P. Crucq, H.J. Hemminga, *Decentralization and Economic Growth per capita in Europe*, University of Groningen, Science Shop of Economics and Business, EC 178, Groningen 2007, s. 5, za: [Flejterski, Ziolo 2008].

Rys. 2. Zależność między ustrojem terytorialnym państwa a stopniem decentralizacji regionalnej

Źródło: opracowanie własne na podstawie: K. Właźlak, *Podział kompetencji między państwo i region – zagadnienia wybrane*, Samorząd Terytorialny, 2006, nr 11, s. 11, za: [Flejterski, Ziolo 2008].

- stopień autonomii wykonywania tych funkcji,
- stopień, w jakim władze lokalne i regionalne są finansowane z własnych zasobów, nie zaś z dotacji centralnych.

Należy podkreślić, że decentralizacja w sposób istotny wynika z przyjętego w danym państwie ustroju polityczno-społecznego. Ogólnie w państwach unitarnych zakres decentralizacji jest mniejszy niż w państwach federalnych. Na rysunku 2 przedstawiono propozycję ujęcia obrazującego zależność między ustrojem terytorialnym państwa a stopniem decentralizacji regionalnej.

3. Samorząd województwa jako podmiot polityki rozwoju w Polsce

3.1. Podstawowe zagadnienia ustrojowe

Podstawy prawne ustroju samorządu województwa zostały określone przede wszystkim w ustawie z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (dalej: usw) [Ustawa z dnia 5 czerwca 1998]⁵. Zgodnie z art. 1 usw samorząd województwa to „regionalna wspólnota samorządowa oraz odpowiednie terytorium”, a „mieszkańcy województwa tworzą z mocy prawa regionalną wspólnotę samorządową”. Nie wdając się w szczegółowe opisy ustroju samorządu terytorialnego⁶ funkcjonującego w Polsce na szczeblu regionów, warto w tym miejscu jedynie zaznaczyć, że polskie województwo samorządowe to „jednostka o charakterze korporacyjnym, wyposażona w osobowość prawną o charakterze publicznym i prywatnym, wypełniająca, poprzez wyłonione w drodze wyborów organy, zadania administracji publicznej, na zasadach określonej prawnie niezależności, podlegająca przy tym nadzorowi państwowemu, sprawowanemu na podstawie kryterium legalności, której samodzielność podlega ochronie prawnej” [Dolnicki 1999]. Organami samorządu województwa są sejmik województwa i zarząd województwa kierowany przez marszałka województwa. Województwo jako jednostka samorządu terytorialnego ma więc określone zadania publiczne i kompetencje do ich wykonania, władze realizujące te zadania, mienie, finanse, może ustanawiać prawo obowiązujące na obszarze województwa, w tym określać swój ustrój, ustalać wysokość podatków i opłat lokalnych [Szewc 2008]. W celu wykonywania zadań województwo może m.in. tworzyć wojewódzkie samorządowe jednostki organizacyjne oraz zawierać umowy z innymi podmiotami (art. 8 usw).

⁵ Zob. obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 11 marca 2013 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o samorządzie województwa, DzU 2013, nr 0, poz. 596, ze zm.

⁶ Samorząd terytorialny oznacza prawo i zdolność społeczności lokalnych, w granicach określonych prawem, do kierowania i zarządzania zasadniczą częścią spraw publicznych na ich własną odpowiedzialność i w interesie ich mieszkańców (por. [Europejska Karta Samorządu Terytorialnego 1985], art. 3).

Do zakresu działania samorządu województwa przypisano wykonywanie zadań publicznych o charakterze wojewódzkim, niezastrzeżonych ustawami na rzecz organów administracji rządowej. Zgodnie z art. 6 samorząd województwa:

- 1) wykonuje określone ustawami zadania publiczne w imieniu własnym i na własną odpowiedzialność;
- 2) dysponuje mieniem wojewódzkim;
- 3) prowadzi samodzielnie gospodarkę finansową na podstawie budżetu.

Samorząd województwa ma opierać swe działania na zasadach planowania strategicznego, a wśród celów strategicznych polityki rozwoju województwa znaleźć powinny się w szczególności (art. 11 usw):

- 1) pielęgnowanie polskości oraz rozwój i kształtowanie świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej mieszkańców, a także pielęgnowanie i rozwijanie tożsamości lokalnej;
- 2) pobudzanie aktywności gospodarczej;
- 3) podnoszenie poziomu konkurencyjności i innowacyjności gospodarki województwa;
- 4) zachowanie wartości środowiska kulturowego i przyrodniczego przy uwzględnieniu potrzeb przyszłych pokoleń;
- 5) kształtowanie i utrzymanie ładu przestrzennego.

Samodzielność samorządu terytorialnego w Polsce podlega ochronie sądowej, gdyż przepisy (także konstytucyjne) przewidują wiele instytucji gwarantujących tę samodzielność. W strukturach zdecentralizowanych szczególnego znaczenia nabiera zakres (intensywność) nadzoru, rozumianego jako oznaczenie układu zależności między organami sprawującymi funkcje administracji publicznej [Leoński 2004]. Nadzór nad działalnością samorządu województwa sprawuje przede wszystkim⁷ Prezes Rady Ministrów i wojewoda, natomiast w zakresie spraw finansowych – regionalna izba obrachunkowa⁸, a organy nadzoru mogą wkraczać w działalność województwa tylko w przypadkach określonych ustawami. Zgodnie z art. 79 usw nadzór nad wykonywaniem zadań województwa jest sprawowany na podstawie kryterium zgodności z prawem. Stawiane są postulaty, aby zakres samodzielności województwa był większy niż w przypadku gminy i powiatu, argumentując, że miejsce samorządu województwa „w państwie, charakter zadań, wreszcie powiązania międzynarodowe czynią zeń jednostkę o szczególnej pozycji, a jeśli tak to do rozważenia pozostaje osłabienie nadzoru państwa na rzecz autonadzorczych funkcji samorządu wojewódzkiego, oczywiście z wyłączeniem spraw związanych z suwe-

⁷ W literaturze spotkać można także analizę zagadnień związanych z funkcjami nadzoru sprawowanymi przez sejm i inne organy, np. właściwych ministrów (por. [Leoński 2004]).

⁸ Regionalne izby obrachunkowe są państwowymi organami nadzoru i kontroli gospodarki finansowej określonych podmiotów. Sprawują nadzór nad działalnością jednostek samorządu terytorialnego w zakresie odpowiednich spraw finansowych oraz dokonują kontroli gospodarki finansowej i zamówień publicznych w określonych podmiotach, w tym w jednostkach samorządu terytorialnego, samorządowych jednostkach organizacyjnych. Szerzej zob. [Ustawa z dnia 7 października 1992].

rennością i integralnością państwową, gdzie nadzór administracji rządowej z natury rzeczy winien pozostać mocny” [Niewiadomski 2008].

3.2. Miejsce samorządu województwa w systemie instytucjonalnym polityki rozwoju w Polsce

Zgodnie z art. 3 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (dalej: uozppr) [Ustawa z dnia 6 grudnia 2006]⁹ za prowadzenie polityki regionalnej¹⁰ odpowiedzialne są w Polsce zarówno podmioty rządowe (Rada Ministrów), jak i samorządowe (wszystkich szczebli), stąd też celowe wydaje się określenie miejsca, jakie przynależy samorządowi województwa w tym systemie.

Po stronie rządowej szczególnie istotna rola przynależy ministrowi właściwemu ds. rozwoju regionalnego¹¹. T. Parteka [2009] określa go jako podmiot o szerokich „kompetencjach koordynacyjno-decyzyjnych [...] i [...] znaczącym wpływie na instrumenty finansowe rozwoju regionalnego – zwłaszcza od czasu włączenia do polskiej polityki regionalnej europejskich instrumentów finansowych z wiodącym Europejskim Funduszem Rozwoju Regionalnego oraz Funduszem Spójności” (dalej: EFRR i FS), wymienia także inne resorty odgrywające w tej polityce aktywną rolę, jak np. ministrów właściwych do spraw rolnictwa czy infrastruktury, oraz inne podmioty na poziomie centralnym, jak np.: Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości, Agencję Mienia Wojskowego, Agencję Rolną. Zgodnie z art. 3a uozppr minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego koordynuje¹² realizację strategii rozwoju współfinansowanych ze środków budżetu państwa lub środków rozwojowych pochodzących z Unii Europejskiej, lub z innych źródeł zagranicznych przez m.in.:

- programowanie i realizację polityki regionalnej;

⁹ Zob. obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 15 maja 2009 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, DzU 2009, nr 84, poz. 712, ze zm.

¹⁰ Ze względu na objętość niniejszego tekstu autorzy nie podejmują się tutaj definiowania pojęcia „polityka regionalna”. Jest to zagadnienie wieloaspektowe i szeroko opisane w literaturze (por. np. [Kosiedowski 2004]). Coraz częściej analizy dotyczące wymiaru przestrzennego koncentrują się na pojęciu „terytorium”, stąd też polityka ta bywa określana mianem polityki rozwoju terytorium (por. np. [Nowakowska (red.) 2013]). Ze względu na osadzenie niniejszego artykułu w przepisach prawa przyjmijmy jednak, iż polityka ta jest elementem odnoszącym się do prowadzonej w stosunku do województw polityki rozwoju (która ogólnie określona została jako zespół wzajemnie powiązanych działań podejmowanych i realizowanych w celu zapewnienia trwałego i zrównoważonego rozwoju kraju, spójności społeczno-gospodarczej, regionalnej i przestrzennej, podnoszenia konkurencyjności gospodarki oraz tworzenia nowych miejsc pracy w skali krajowej, regionalnej lub lokalnej przez art. 2 uozppr).

¹¹ Obecnie (styczeń 2015 r.) jest to minister infrastruktury i rozwoju.

¹² Zgodnie z art. 6 uozppr projekty takich strategii rozwoju podlegają konsultacjom z jednostkami samorządu terytorialnego, partnerami społecznymi i gospodarczymi oraz z Komisją Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego. Rozwiązania i rekomendacje instytucjonalne dotyczące systemu instytucjonalnego w zakresie zarządzania rozwojem przedstawiono m.in. w przyjętym przez Radę Ministrów 27 kwietnia 2009 r. dokumencie pt. *Założenia systemu zarządzania rozwojem Polski* [Ministerstwo Rozwoju Regionalnego 2009].

- podejmowanie inicjatyw, programowanie i koordynowanie realizacji planowania i zagospodarowania przestrzennego na poziomach krajowym i regionalnym, jeśli przepisy odrębne nie stanowią inaczej;
- podejmowanie inicjatyw, programowanie i prowadzenie polityki miejskiej.

Po stronie samorządu terytorialnego na szczeblu lokalnym politykę rozwoju prowadzą przede wszystkim samorządy gmin i powiatów, a na szczeblu regionów samorząd województwa¹³. W tej sytuacji władze samorządowe, odpowiedzialne za kreowanie procesów prorozwojowych na swym terytorium, stały się podmiotami odpowiedzialnymi za prowadzenie własnej polityki, znaczenia nabrało więc zagadnienie koordynacji polityki rozwoju prowadzonej na różnych płaszczyznach terytorialnych i przez różne podmioty. Pomimo formalnej samodzielności samorządu terytorialnego (od władz rządowych) oraz niezależności poszczególnych szczebli samorządowych pojawiła się potrzeba wypracowania mechanizmów koordynacji, kompromisu i partnerstwa, co sprzyjałoby wzrostowi efektywności podejmowanych przez różne podmioty działań, a nawet warunkowałoby ten wzrost [Stawasz 2013]. Jednym z takich instrumentów koordynacji działań, mającym zapewnić kompletność interwencji realizowanych przez rząd i samorząd terytorialny, są tzw. kontrakty terytorialne, tj. umowy określające cele i przedsięwzięcia priorytetowe mające istotne znaczenie dla rozwoju kraju oraz danego województwa, sposób ich finansowania, koordynacji i realizacji, a także dofinansowanie opracowywanych przez zarząd województwa programów służących realizacji umowy partnerstwa w zakresie polityki spójności (zgodnie z art. 5 uozppr).

Przystąpienie Polski do UE istotnie wpłynęło na poprawę znaczenia samorządu województwa, który stał się znaczącym dysponentem środków pomocowych, chociażby ze względu na fakt pełnienia przez zarząd województwa funkcji instytucji zarządzającej dla regionalnego programu operacyjnego¹⁴ (tzn. odpowiedzialnej za jego przygotowanie i realizację), co jest zgodne z przywołaną powyżej zasadą subsydiarności, według której przyjęcie takiego rozwiązania ma na celu identyfikację potrzeb na jak najniższym szczeblu, po to, aby działania zawarte w regionalnych programach operacyjnych odpowiadały planom strategicznym każdego województwa. Stąd też organy samorządu terytorialnego, a także poszczególne jednostki organizacyjne urzędów marszałkowskich (departamenty odpowiedzialne za strategię rozwoju regionalnego, wdrażanie regionalnych programów operacyjnych itp.) uznać należy za regionalnych aktorów polityki rozwoju. Według T. Parteki podlegają one „ocenie ze strony społeczności regionalnych – głównie poprzez media, lecz także poprzez oddziaływanie sejmików wojewódzkich mających bezpośredni wpływ na

¹³ Ponadto w systemie instytucjonalnym wyróżnić należałoby wymienione powyżej podmioty nadzoru.

¹⁴ W perspektywie budżetowej 2007-2013 samorządy województw jako instytucje pośredniczące dysponują również tzw. komponentami regionalnymi dwóch krajowych programów operacyjnych: PO Kapitał Ludzki oraz PO Rozwój Polski Wschodniej.

strategie, ROP-y, plany zagospodarowania przestrzennego, jak też budżety roczne oraz wieloletnie programy inwestycyjne” [Parteka 2009].

Jak wspomniano powyżej, działania podejmowane przez samorząd województwa mają opierać się na planowaniu strategicznym. Ze względu na fakt, iż kompetencje samorządu województwa do prowadzenia samodzielnej polityki rozwoju regionu są wyrazem dążenia do upodmiotowienia mieszkańców wspólnoty samorządowej, co odpowiada zasadom subsydiarności i decentralizacji, władze samorządowe polskich województw przy tworzeniu i realizacji swych planów strategicznych¹⁵ muszą się opierać na zapewnieniu szerokiej partycypacji społecznej i włączeniu w procesy prorozwojowe różnych interesariuszy regionalnych¹⁶. Współcześnie cele strategiczne regionów koncentrują się na wzroście ich konkurencyjności, a ten zależy w znacznej mierze od umiejętnego wykorzystania relacji współzależności (czego wyrazem jest często powstawanie sieci) pojawiających się pomiędzy różnymi aktorami publicznymi i prywatnymi i od poprawy jakości kapitału społecznego, często określanego obecnie jako relacyjny [Jewtuchowicz 2013]. W tym kontekście wspomnieć także należy, że samorząd województwa ma prawne i praktyczne możliwości kreowania regionalnych instytucji wspierania procesu rozwoju regionalnego (np. agencji rozwoju regionalnego, funduszy poręczeń kredytowych) [Parteka 2009].

4. Zakończenie

Zawarta w niniejszym tekście analiza aktów prawnych dowodzi, że samorząd województwa w Polsce wyposażony został w stosowne kompetencje prawne do podjęcia działań z zakresu programowania i prowadzenia polityki rozwoju regionu. Jednak decentralizacja nie ma oznaczać jedynie zapewnienia formalnoprawnych warunków działania w tym zakresie zapisanych w przepisach ustrojowych. Równie istotna, jeśli nie ważniejsza, jest zdolność do sfinansowania niezbędnych dla zapewnienia rozwoju jednostki terytorialnej działań. Dopiero połączenie kompetencji prawnych oraz zabezpieczenie środków finansowych stanowić będzie wypełnienie postulatów decentralizacji administracji publicznej¹⁷.

¹⁵ W ostatnich latach, za sprawą reorientacji polityki UE w kierunku zwiększania konkurencyjności i innowacyjności gospodarki, oprócz uchwalenia regionalnych strategii rozwoju czy strategii branżowych szczególnego znaczenia nabrały przede wszystkim regionalne strategie innowacji. Ze względu na fakt, iż wsparcie na lata 2014-2020 ukierunkowane będzie na obszary zidentyfikowane w ramach regionalnych inteligentnych specjalizacji, znaczenie polityki proinnowacyjnej prowadzonej w regionach jeszcze wzrośnie, podobnie jak potrzeba zapewnienia wsparcia dla rozszerzenia współpracy biznesu z sektorem B+R.

¹⁶ W przyszłych latach szerzej wykorzystywane będą także instrumenty współpracy różnych jednostek administracyjnych na obszarach funkcjonalnych. W tym kontekście rola samorządu województwa obejmie także zadania z zakresu delimitacji tych obszarów i realizacji zintegrowanych inwestycji terytorialnych.

¹⁷ Jak zauważa E. Wojciechowski, dotychczas „przeważająca część studiów naukowych, odnoszących się do problematyki ekonomicznej samorządu terytorialnego w Polsce, koncentrowała uwagę na

Biorąc pod uwagę nową perspektywę budżetową UE (2014-2020), podkreślenia wymaga przede wszystkim wymierny wzrost proporcji tych środków UE, które zarządzane będą w sposób zdecentralizowany. Zgodnie bowiem z przyjętym 8 stycznia 2014 r. dokumentem pt. *Programowanie perspektywy finansowej 2014-2020 – Umowa Partnerstwa* udział funduszy strukturalnych (EFRR i EFS łącznie) zarządzanych regionalnie wzrośnie z 37,3% do ok. 60% [Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju 2014], co spowodowane jest pozytywnymi doświadczeniami z wdrażania programów regionalnych w perspektywie 2007-2013. Zwiększenie udziału regionalnych programów operacyjnych w alokacji ogółem zostało określone jako uproszczenie we wdrażaniu funduszy polityki spójności w okresie 2014-2020, które nie wynika bezpośrednio z planowanych regulacji unijnych, lecz związane jest z przybliżeniem funduszy potencjalnym beneficjentom poprzez większą decentralizację systemu wdrażania [Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju 2014].

W powyższym kontekście stwierdzić więc należy, że samorząd województwa jest w Polsce istotnym podmiotem polityki rozwoju na szczeblu regionalnym, wyposażonym w formalnoprawne i finansowe instrumenty niezbędne do jej prowadzenia.

Literatura

- Dolnicki B., 1999, *Koncepcja województwa samorządowego*, Samorząd Terytorialny, nr 6, s. 15-22.
- Europejska Karta Samorządu Terytorialnego sporządzona w Strasburgu 15 października 1985 r., DzU 1994, nr 124, poz. 607, ze zm.
- Flejterski S., Ziolo M., 2008, *Centralizacja i decentralizacja zadań publicznych w świetle wybranych rozwiązań europejskich. Próba oceny*, Studia Regionalne i Lokalne, nr 3, s. 76-94.
- Grochowski M., 1998, *Decentralizacja władzy w państwie a rozwój społeczno-gospodarczy*, [w:] Lisowski A. (red.), *Przestrzenne aspekty transformacji systemowej*, Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa, s. 1-24.
- Izdebski H., 2008, *Samorząd terytorialny. Podstawy ustroju i działalności*, Wyd. Prawnicze Lexis-Nexis, Warszawa.
- Jewtuchowicz A., 2013, *Terytorium i współczesne dylematy jego rozwoju*, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź.
- Kosiedowski W., 1998, *Między rynkiem a interwencją państwa. Niektóre dylematy polityki regionalnej w okresie transformacji*, [w:] Bagdziński S., Marszałkowska M. (red.), *Gospodarka – przestrzeń – środowisko. Restrukturyzacja transformacyjna i rozwój regionów w perspektywie procesu jednoczenia się Europy*, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Toruń 1998, s. 155-162.
- Kosiedowski W., 2004, *W kwestii przedmiotu polityki gospodarczej i polityki regionalnej*, Prace Naukowe Akademii Ekonomicznej im. Oskara Langego we Wrocławiu, *Polska w rozszerzonej Unii*

---

podstawowych zasobach wykorzystywanych do realizacji zadań publicznych” [Wojciechowski 2013]. Odrebnym natomiast zagadnieniem, z pewnością zasługującym na analizę, jest podejmowane przez wielu badaczy badanie efektywności polityki rozwoju prowadzonej przez samorządy województw. W niniejszym tekście jedynie fragmentarycznie odniesiono się do niektórych jej uwarunkowań (konieczność oparcia polityki na zasadach programowania strategicznego, zapewnienie partycypacji społecznej itp.).

- Europejskiej – uwarunkowania i perspektywy rozwoju*, Klamut M., Pancer-Cybulska E. (red.), t. 1, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej im. Oskara Langego we Wrocławiu, Wrocław, s. 13-21.
- Leoński Z., 2004, *Ustrój i zadania samorządu terytorialnego*, [w:] Wykrętowicz S. (red.), *Samorząd w Polsce. Istota. Formy. Zadania*, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Bankowej, Poznań.
- Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, 2014, *Programowanie perspektywy finansowej 2014-2020 – Umowa Partnerstwa*, dokument przyjęty przez Radę Ministrów 8 stycznia 2014 r., http://www.mir.gov.pl/fundusze/Fundusze_Europejskie_2014_2020/Programowanie_2014_2020/Umowa_partnerstwa/Documents/UPRM.pdf (6.04.2014).
- Ministerstwo Rozwoju Regionalnego (we współpracy z Kancelarią Prezesa Rady Ministrów i Zespołem Doradców Strategicznych Prezesa Rady Ministrów), 2009, *Założenia systemu zarządzania rozwojem Polski*, http://www.mir.gov.pl/rozwoj_regionalny/Polityka_rozwoju/System_zarzadzania_rozwojem/Documents/Zalozenia_SZR_wersja_przyjeta_przez_RM_270409.pdf (6.04.2014).
- Niewiadomski Z., 2008, *Miejsce samorządu wojewódzkiego w systemie ustrojowym państwa – doświadczenia i perspektywy*, referat na konferencję 10 lat funkcjonowania samorządu województwa – dokonania i perspektywy, Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej, Pułtusk.
- Nowakowska A. (red.), 2013, *Zrozumieć terytorium. Idea i praktyka*, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź.
- Parteka T., 2009, *Rola instytucji wspierających rozwój regionalny (w tym agencji rozwoju regionalnego) w systemie wdrażania nowej polityki regionalnej*, http://www.mir.gov.pl/rozwoj_regionalny/poziom_regionalny/ekspertyzy/Documents/Rola_IWRR-ekspertyza_T_Parteka_3.pdf (6.04.2014).
- Piskozub A., 1996, *Cywilizacje w czasie i przestrzeni*, Wyd. Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk.
- Samuelson P.A., Nordhaus W.D, 2002, *Ekonomia*, tłum. J. Kochanowicz i in., t. II, Wyd. Naukowe PWN, Warszawa.
- Stawasz D., 2013, *Sprawność zarządzania rozwojem terytorium w polskich uwarunkowaniach*, [w:] Nowakowska A. (red.), *Zrozumieć terytorium. Idea i praktyka*, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź, s. 259-274.
- Stec M. (red.), 2002, *Podstawy prawne funkcjonowania terytorialnej administracji RP*, Samorząd Terytorialny, nr 1-2, s. 19-220.
- Szewc A., 2008, *Ustawa o samorządzie województwa. Komentarz*, Wolters Kluwer, Warszawa.
- Ustawa z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych, DzU 2001, nr 55, poz. 577, ze zm.
- Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa, DzU 2013, nr 0, poz. 596, ze zm.
- Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, DzU 2009, nr 84, poz. 712, ze zm.
- Wierzbowski M., Wiktorowska A., 2011, *Decentralizacja i centralizacja administracji*, [w:] Wierzbowski M. (red.), *Prawo administracyjne*, Wyd. Prawnicze LexisNexis, Warszawa, s. 99-131.
- Wojciechowski E., 2013, *Refleksje na temat samorządu terytorialnego*, [w:] Nowakowska A. (red.), *Zrozumieć terytorium. Idea i praktyka*, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2013, s. 275-284.

LEGAL STATUS OF VOIVODESHIP SELF-GOVERNMENT IN THE CONTEXT OF ITS ROLE IN THE DEVELOPMENT POLICY IN POLAND

Summary: In recent years, due to the coordination of Polish development policy with the European Union cohesion policy, stimulating the endogenous growth factors and correcting the regional disparities level has become an important part of it. Some of the tasks have been given to local and regional authorities. The purpose of this article is to present the position of the regional self-government in the context of its role in the development policy in Poland. The paper presents the determinants of regional decentralization and the place of the regional government in the institutional system of development policy, especially in the context of coordination of the self-government policy with the one conducted on the national level. Principles of allocation of the structural funds resources adopted for the new EU budget perspective for 2014-2020 will mean further decentralization of management development policy in Poland.

Keywords: voivodeship self-government, decentralization, development policy, regional policy.